

чання сільськогосподарської органічної продукції. До того ж дрібнотоварні виробники із власною продукцією залишаються поза основними заготівельно-збутовими ланцюгами на внутрішньому ринку. Тому в подальшому перспективним напрямом розвитку ринку збуту органічної продукції є створення кооперативів, які об'єднуюватимуть органічні дрібнотоварні господарства. Виходячи з цього, потрібно і надалі розглядати питання перспективи розвитку та моделей функціонування збутових кооперативів на ринку сільськогосподарської органічної продукції.

1. Органік в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua>.

2. Маслак О.М. Формування ринку органічної сільськогосподарської продукції в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 10. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-10-2016>

3. Маслак О.М. Дослідження проблем розвитку кооперації на ринку органічної сільськогосподарської продукції в Україні / Економіка і суспільство. 2017. №9. с.276-281

4. Україна стане одним зі світових лідерів із виробництва органічної продукції [Електронний ресурс] // Інформаційний бюлетень. – 2012. – 4верес. – Режим доступу: <http://www.info-kmu.com.ua/2013-09-04-000000am/article/15902467.html>.

5. Фоменко Л.Г. Збутовий кооператив як чинник підвищення ефективної політики малих сільськогосподарських підприємств / Л.Г. Фоменко // Електронна бібліотека «Наукове товариство Івана Кушніра» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=71608>

6. Довідка про фінансування видатків Мінагрополітики України за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету України у 2017 році. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>

7. Бурляй О. Л., Коваленко О. С. Кооперація у збутовій діяльності як засіб підвищення ефективності функціонування садівницьких підприємств / науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія; Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2014. Вип.200(1).с.47-55.

Фоміна Дар'я Олександрівна,
студентка юридичного факультету

Науковий керівник –

Аксютіна А.В.,

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі економічного розвитку держави ефективність працівників знижується, недостатньо творчого підходу, раціоналізаторської роботи та винахідництва, системності. Однією з основних ознак сучасного економічного

розвитку держави - перехід на інноваційний шлях української економіки. Нововведення охоплюють усю виробничу діяльність, радикально впливають на процеси в державі, на конкурентоспроможність, імідж фірм, підприємств, установ незалежно від організаційної структури та виду діяльності.

Розвиток економіки України у ХХІ столітті вимагає залучення не тільки потужних інвестицій, але й інтелекту людини, її творчості та креативності. Цілком закономірним є те, що результатом творчої діяльності є комплекс певних ідей, які можуть втілюватися в окремі цілісні матеріальні та нематеріальні об'єкти. Одним із таких об'єктів, який може давати потужній економічній ресурс, є раціоналізаторська пропозиція. Існуюча нормативно-правова база у сфері охорони окремих об'єктів інтелектуальної власності та реалізації прав на них багато в чому не відповідає сучасним економічним реаліям. Тому проблема удосконалення існуючого законодавства у сфері охорони та реалізації права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію є актуальною для спеціального наукового пошуку [4, с. 371].

Питання наукових проблем застосування у виробництві раціоналізаторської пропозиції досліджувалося такими науковцями як: Петренко С. А., Підпригора О. А., Романюк О. І., Андрощука Г. О., Бутнік-Сіверського О. Б., Цибульова П. М., Бельдія М. М., Бутяєва А. П., Прахова Б. Г., Крайнева П. П., Андрощук Г. О., Святоцький О. Д., Закорецький Г. В. та ін.

Термін «раціоналізація» походить від стародавнього римського *ratio* – розум. Таким чином, раціоналізаторська пропозиція – це розумна пропозиція, спрямована на удосконалення будь-яких виробничих процесів. Як правило, раціоналізаторська пропозиція стосується виробництва, але вона може стосуватися й інших видів суспільно-корисної діяльності. В основному ж раціоналізаторська пропозиція спрямована на удосконалення застосовуваної техніки, технології, матеріалів, тощо. Раціоналізація – це нижній рівень науково-технічної творчості, який не вимагає високої освіти та широких знань. [3, с. 24].

Раціоналізаторська пропозиція є результатом найбільш поширеного виду технічної творчості. З плином часу змінюються акценти щодо частки впливу та рівня раціоналізації в загальному інноваційному процесі, а також в умовах трансформації інтелектуальної власності в інноваційну продукцію [2, с. 32-33].

Нормативно-правовими актами, що регулюють відносини щодо раціоналізаторських пропозицій в Україні, є Цивільний кодекс України (ЦКУ) та Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні, яке затверджене Указом Президента України від 18 вересня 1992 р. № 479/92 (далі - Тимчасове положення) (із відповідними змінами) [7]. Крім того, вказане питання регулюється низкою наступних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію його норм, зокрема, затверджені наказом Держпатенту України від 27 серпня 1995 р. № 131 Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію, Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію та порядок його видачі, затверджене наказом Дер-

жпатенту України від 22 серпня 1995 р. № 129). Оскільки відповідно до Указу Президента України від 22 червня 1994 р. № 324/94 вищезгадане "Тимчасове положення..." частково втратило свою чинність. Слід констатувати нагальну необхідність розробки законодавчих актів, які з врахуванням норм Книги 4 Цивільного кодексу України, заклали б нові підвалини регламентації відносин у сфері правової охорони раціоналізаторських пропозицій.

У главі 41 "Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію" Цивільного кодексу України наводиться визначення поняття раціоналізаторської пропозиції та її об'єктів, зазначаються обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції, суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Відповідно до ст. 481 ЦКУ *раціоналізаторською пропозицією* є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції визначається її описом, а також кресленнями, якщо вони подані (ст. 482 ЦКУ). У ст. 483 ЦКУ зазначено, що суб'єктом права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію є її автор та юридична особа, якій ця пропозиція подана, тобто 117 правовідносини щодо раціоналізаторської пропозиції можуть існувати лише стосовно юридичної особи, якій вона подана. Автор раціоналізаторської пропозиції має право на добросовісне заохочення від юридичної особи, якій ця пропозиція подана. Юридична особа, яка визнала пропозицію раціоналізаторською, має право на використання цієї пропозиції у будь-якому обсязі (ст. 484 ЦКУ). Хоча в Тимчасовому положенні не наводиться визначення поняття "раціоналізаторська пропозиція", проте встановлюються критерії, за якими пропозиція визнається раціоналізаторською.

Для визнання раціоналізаторської пропозиції такою, законодавством на підставі зазначених вище ознак встановлено певні вимоги:

1. Створення або зміну конструкції виробів, технології виробництва і застосування техніки або складу матеріалів.
2. Є новою для підприємства, якому вона подана, якщо згідно з наявними на певному підприємстві джерелами інформації ця або тотожна поданій пропозиція не була відома настільки, що достатньо для її практичного використання.
3. Її використання дає змогу підвищити економічну ефективність або одержати інший позитивний ефект цим підприємством;
4. Не знижує надійність та інші показники якості продукції або підвищують рівень забруднення навколишнього середовища.

Згідно з п. 10 Тимчасового положення автором раціоналізаторської пропозиції визнається фізична особа, творчою працею якої вона створена. У разі, якщо раціоналізаторська пропозиція створена спільною творчою працею кількох фізичних осіб, усі вони визнаються співавторами. Порядок користування

правами на раціоналізаторську пропозицію, створену у співавторстві, визначається угодою між авторами. Слід зазначити, що не визнаються авторами фізичні особи, які не зробили особистий творчий внесок у створення раціоналізаторської пропозиції, надали автору тільки технічну, організаційну чи матеріальну допомогу або сприяли оформленню 118 прав на раціоналізаторську пропозицію та її використанню. Авторів раціоналізаторської пропозиції належить право авторства, яке є невідчужуваним особистим правом. Авторство на раціоналізаторську пропозицію охороняється безстроково [5, с. 117-118].

Сучасний світ демонструє Україні, що для забезпечення національної конкурентоспроможності немає іншого шляху, крім інноваційного. А забезпечення реалізації державної інноваційної політики неможливе без її ефективного впровадження на регіональному рівні, оскільки регіони з їх науково-технічними, фінансово-економічними, виробничими та соціальними можливостями відіграють особливо важливу роль у процесі переходу економіки на інноваційний шлях розвитку [6, с. 485].

Таким чином, слід дійти до висновку, що в Україні відсутній Закон про раціоналізаторську пропозицію, окрім чотирьох статей Цивільного кодексу України, а отже потребує прийняття окремих спеціальних нормативно-правових актів. Новий закон має забезпечити не тільки охорону права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію, охопити своєю дією сферу раціоналізаторської діяльності як окрему сферу.

Отже, основними причинами не достатнього розвитку раціоналізаторської пропозиції в Україні виступають:

- недостатнє регулювання з боку сучасного законодавства України у сфері інтелектуальної власності, зокрема доцільність розробки Закону України "Про раціоналізаторську пропозицію";
- недостатність інституціонального забезпечення розвитку раціоналізаторської пропозиції в Україні;
- світова економічна криза;
- відсутня мотивація населення до розвитку вказаної сфери;
- відсутність порозуміння між автором та підприємством унаслідок відсутності у договорі посилення на конкретну методику визначення прибутку та доходу;
- відсутність центрального органу виконавчої влади, що буде вирішувати проблеми раціоналізаторської діяльності.

Для того, щоб раціоналізаторська пропозиція в Україні розвивалася потрібно на державному рівні вирішити такі питання:

- розробити нову більш удосконалену нормативно-правову базу, зокрема, Закон України "Про раціоналізаторську пропозицію";
- утворити інститут раціоналізаторської пропозиції в Україні;
- вийти Україні з економічної кризи;
- мотивувати населення розвивати та вносити свої вклади у раціоналізаторську пропозицію;

- більш детально на законодавчому рівні впровадити методіку визначення прибутку та доходу;
- призначити конкретний центральний орган виконавчої влади, який буде вирішувати проблеми раціоналізаторської діяльності.

1. Бельдій М. М., Мова Н. І., Хаустов В. К. Регулювання раціоналізаторської діяльності//eip.org.ua. – 2001. - С. 12.
2. Бойко Г. Раціоналізаторська робота та новаторство , їх значення в реалізації концепції виробничої бережливості// Українська залізниця. - №4(34). - 2016. - С. 32-33.
3. Закорецька Г. До удосконалення цивільного законодавства про право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію// Патентне право. Теорія та практика інтелектуальної власності. – 2007 №3 - С. 24.
4. Іващенко В. А. Правові проблеми реалізації прав на раціоналізаторські пропозиції в Україні// Форум права. – 2012. - № 1. – С. 371.
5. Онисько Є. Державне регулювання у сфері раціоналізаторської діяльності України// nbuv.gov.ua. - С. 117-118.
6. Солнцева Н. В. Аналіз сучасного стану винахідницької та інноваційної діяльності в Україні// Глобальні та національні проблеми економіки// - Вип. № 7. - 2015. - С. 485.
7. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Чечель Анастасія Олександрівна,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

**Науковий керівник –
Біліченко В. В.,**
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

У зв'язку зі стрімким реформуванням законодавства в Україні, в різкій зміні стандартів, які були прийняті досить давно, не залишилися й поза увагою майнові права подружжя. Проблемний аспект питання спільного майна осіб, які перебувають у шлюбі має деякі особливості, а також спірні питання, які, на нашу думку, потребують більш детального розгляду.

Щодо поняття правового режиму майна подружжя, то таким явищем прийнято вважати відносини, які регулюються та складаються з приводу майна подружжя, який визначає характер і обсяг їх прав і обов'язків щодо цього майна.